

גיליון מספר 38 – מאי-יוני 2016

טיפים שימושיים לכתיבה - משולחנו של צוות העברית באכסניית הלשון במכללה¹

התאהבתי בה..... בלשון העברית

והפעם: מילים קצרות המשמיעות קול גדול

אַבוּי, אוּי, אוּי וְאַבוּי, אוּי-וּי, אוּיָה, אוּף, אַלְלִי, הָאָח, הַיָּדָד, בְּרוּוּ, יֵשׁ, הֶבֶה, קְדִימָה, נוּ, בְּבִקְשָׁה, הַלְנוּאִי, אָמֵן, שְׁמוֹ שְׁמִים

מילות קריאה הן קבוצה אחת מתוך הקבוצות של חלקי הדיבר. הן מסייעות לדובר להביע רגשות מסוגים שונים כגון: שמחה, צער, תדהמה, משאלה, זירוז, תשובה חיובית ועוד. שמה של קבוצה זו 'מילות קריאה' מעיד על תפקידה.

[מקור השם הוא בלטינית: **Interjacere** המורכב מן המילים: **Inter** - 'בין' ו-**jacere** - 'לזרוק'.]

מילות הקריאה אינן ניתנות להטיה במרבית המקרים וגם אינן קשורות בקשר דקדוקי כלשהו לחלקי המשפט. שילובן של מילות הקריאה בטקסט הוא על פי רוב בתחילת המשפט או בסופו. הנה חלק מהן:

צער

- בְּבִקְרָ יוֹם דָּלַת / הַזְבֵּרָה קָמָה, / פְּשָׁטָה אֶת הַפִּיגִימָה, / לְבִשָּׁה בְּשִׁמְחָה / בְּגָד-יָם, / אֶף אַבוּי / היא קְבֻלָּה מִחֲלַת-יָם! / מְהֵרָה / וְלְבִשָּׁה / פִּיגִימָה. // (ע.הלל).²
- הָרֵאשׁ אֶצֶל שְׁמִחָה מְלֵא רַעֲיוֹנוֹת, / תְּכַנִּינּוֹת מְעַנִּינּוֹת וּמְחַשְׁבוֹת גְּאוּנִיּוֹת / מִמֶּשׁ מִתְפּוֹצֵץ לְעוֹף! / אָבֵל אוּי, הַרְגְּלִים אוּף! // (ע.הלל).
- אוּי לִי! אוּי לִי! מִי זֶה שָׁמָה / מִתְהַלֵּךְ לוֹ בְּפִיגִימָה... / אֵיזָה חֶסֶר שֶׁל נְמוּס! / וְכַל-כֵּן דּוֹמָה לְסוּס! (שלוונסקי עלילות מיקי מהו).
- [...] עֶצֶם הַשּׁוֹעֵל עֵינָיו וְסָפַר עַד שֵׁשׁ. / אֶף אוּי וְאַבוּי, כְּאֶשֶׁר פָּקְחוּ, / נֶאֱלָץ בְּעֶצְמוֹ לְנַחֵשׁ / אֶת הַחִידָה, / לְאֵן נְעַלְמָה הַחֲסִידָה... // (ע.הלל).
- שְׁמִחָה לְחִיּוֹ נוֹפֵחַ, / קוֹל חֲצוּצְרָתוֹ פּוֹצֵחַ / וּפּוֹרֵץ בְּמַרְץ רַב / הַשְּׁמִימָה - / פִּתְעַ שְׁמָה: גַּץ נִדְלָק! / אוּי-וּי שְׂרָפָה! // (ע.הלל).
- אוּיָה-לִי כִי-גִרְתִּי מְשֻׁךְ שְׁכַנְתִּי עִם-אַהֲלֵי קֶדֶר (תהילים קכ ה).
- אוּיָה-לְנוּ! אֵיזָה פֶחַ! / אֵיךְ הִגְעַנּוּ לִידי כֵּן... (שלוונסקי עלילות מיקי מהו).
- [חֲנֵה-לָאֵה] וְלִשָּׁה בַּיּוֹם, וְלִשָּׁה בְּלִילָה, / מִי יִתֵּן וְיִחַמֵּץ הַבָּצֵק! / אַלְלִי-לָה! / בְּכָל עֲמָלָה לֹא זָכַתָּה לְבִרְכָה, / לְשׂוֹא הַטְרָחָה (מולודובסקי מעשה בגיגית).

¹ ד"ר עדית שר מרכזת, נעה עמרני
² הניקוד כבמקורות

המכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי בבאר-שבע בע"מ (חל"צ)

רח' יהודה הלוי 33 ת"ד 4301 באר-שבע 84536 טל': 08-6402777 פקס: 08-6413020
חל"צ 511262669

- זה אומר וזאת אומרת, /- והתחילה הדברת! / מה אגיד לכם, רעי! / **אללי ואללי!** (שלונסקי אני וטלי בארץ הלמה).

שמחה

- כד עשינו – ומיד: / **ברוו! ברוו! והידד!** (שלונסקי אני וטלי בארץ הלמה).
- ונרחיבו עלי פיהם אמרו **האח, האח**, ראתה עיננו! (תהילים לה כא).
- **האח**, חיש אתפשט את בגדי הבלים ואתחדש כנשר (ביאליק יונה החייט).
- נשבע ה' צבאות בנפשו כי אם-מלאתיך אדם פילק וענו עליך **הידד!** (ירמיה נא יד).
- **הידד**, קטינא, הללוהו! (ביאליק, קטינא).
- מחר יוצאים לטיול – **יש!**

משאלה

- אשר המתברך בארץ יתברך באלהי **אמן** והנשבע בארץ ישבע באלהי **אמן** (ישעיה סה טז).
- עכשו, רבותי, / פללו: מי יתן! / ויחד נריע: / **אמן ואמן** (שלונסקי אני וטלי בארץ הלמה).
- **הלואי** [הלוואי] יהא חלקי בארץ הזאת! (בראשית רבה לט).
- **הלואי** [הלוואי] שיהא הפרי יפה מן העץ! (עגנון כלה רנה).

תשובה חיובית

- **בבקשה** מכס, הוציאוני היום ואיני מבקש כלום (ברכות ט).

זירו

- **הבה** נתחכמה לו פן-ירבה (שמות א י).
- - נו - פותח דודי לאמר: / - שמחה הוא רק שמחה וצפור היא צפור / (אמירה משנה, אך **הבה** ונשמע -) (ע. הלל).
- **קדימה**, יוצאים לדוד!

תדהמה

- **שמו שמים** על-זאת ושערו חרבו מאד נאם-ה' (ירמיה ב יב).
- **באמת!** איני מאמין לדברים.